

G(r)een Gas?!

Positioning of Green Gas in the Public Debate

dr. Carina J. Wiekens

CBSS:

We bestuderen en stimuleren **duurzaam gedrag**

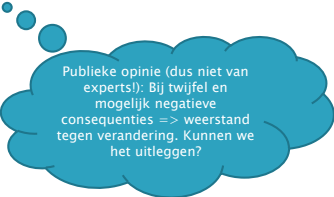
**Gedrag dat voorziet in de behoeften van het heden
zonder het vermogen van toekomstige generaties
te schaden om in hun behoeften te voorzien.**

- commissie Brundtland, 1987

vooral door experimenten in de praktijk uit te voeren

Hoe wenselijk vinden we groen gas?

Waarom?

Publieke opinie (dus niet van experts!): Bij twijfel en mogelijk negatieve consequenties => weerstand tegen verandering. Kunnen we het uitleggen?

Stel dat op dit moment een aardgasinfrastructuur aangelegd zou moeten worden...

Discussie over waarom het nu anders zou verlopen en waarschijnlijk veel meer weerstand op zou roepen

Maatschappelijk draagvlak biovergisters

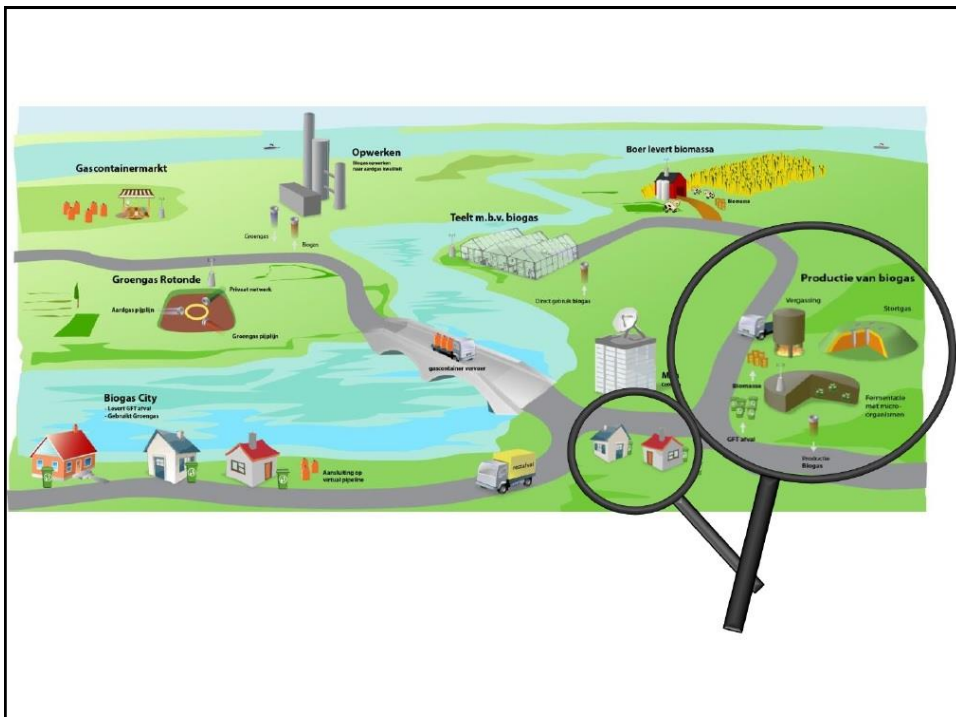
Netintegratie

dr. Carina Wiekens
drs. Jildert Beekma

In samenwerking met

dr. Annette Klarenbeek
drs. Maartje Harmelink

drs. Leo Heijne, P. Vessies, S. Iwema,
L. Eissens, W. Kleinstra, R. Hibma & T. Postma

Wat hebben we gedaan?

- ✓ **Discoursanalyse**
Gepubliceerde teksten in online en offline media

- ✓ **Survey onderzoek**
Local acceptance of existing biogas plants in Switzerland (Soland, Steimer & Walter, 2013)

- ✓ **Kwalitatief onderzoek: Stakeholder interviews**
Bewoners Initiatiefnemers
Gemeente Actiecomité

Cases

- => Coevorden
- => Foxhol

Wie weet welke producten er in de biovergister gaan

"Zij [politieke partijen] stemmen dan ook allemaal in met het voorstel (...) dat het college van B en W alles op alles moet zetten om de provincie en de initiatiefnemers op andere gedachten te brengen en om te zoeken naar een geschikte locatie"
(DvhN, 3 september 2013)

"Probleem is dat de gemeenteraad zelf met een bestemmingsplanwijziging in 2010 de komst van de grote fabriek mogelijk heeft gemaakt."

Coevorden		Foxhol	
Actoren	Patronen	Actoren	Patronen
Omwonenden	"We willen geen biovergister" "We hebben geen vertrouwen in de exploitant en de overheid"	Omwonende Buurtvereniging Actiecomité	"Zullen er iets aan doen om te voorkomen dat er een komt"
Gemeente	"We hebben geen fouten gemaakt" We kunnen niet anders	Gemeente	"Het betreft een provinciale aangelegenheid"
		Provincie	"We kunnen een vergister op deze plek niet voorkomen"
Exploitanten	"We hebben niets verkeerd gedaan"	Exploitanten	"We spannen ons maximaal in om overlast te voorkomen"

=> **Weinig onafhankelijk experts!**

Coevorden:

	Helemaal mee oneens			Helemaal mee eens		
	1	2	3	4	5	6
Acceptatie		x				

N = 61: Respons hoog (slechts 9 mensen wilden niet meewerken)

Overige resultaten

- => **Oudere bewoners** oordelen **negatiever** dan jongere bewoners
- => Mensen die **techniek & innovatie** belangrijk vinden, oordelen **negatiever**
- => Het deel van de wijk waar **minder stankoverlast** ervaren wordt, heeft een **minder negatieve opinie**

Foxhol:

Conclusies

Weinig draagvlak in deze cases

Verhalen in de media representatief voor een meerderheid van de omwonenden

Inspraak, informatie & transparantie

"Geen nieuws is goed nieuws"

Stel, er komt een biovergister in de buurt en je bent een "gemiddelde Nederlander"...

dan ga je wellicht eens

Als biovergisters belangrijk zijn, zorg voor positieve verhalen in het publieke domein.

Positionering Groen Gas

Kleinschalig (gebiedsgericht):

=> dialoog stakeholders

=> Indien van toepassing, draagvlak creëren

Grootschalig:

=> Beïnvloeding publieke opinie

Welke punten overheersen in het publieke debat?

- Hoe duurzaam is "groen gas"?
- Hoe gevaarlijk is de productie/transport/opslag/...
- Hoeveel overlast genereert productie/...
- Waar?

Samenvatting:

1. Waarom? (*What's in it for...*)
2. Hoe? (*ook "door wie?", "hoe transparant", etc.*)

Publieke opinie

Stel dat op dit moment een aardgasinfrastructuur aangelegd zou moeten worden...

“Het voordeel is dat in Nederland nog een jaren-vijftigmentaliteit heerst. De wilde (latere) jaren zestig moeten nog uitbreken. Er is ontzag voor de overheid, en de herinnering aan de wederopbouw is nog vers.”

Een verslaggever van het bouwblad *Cobouw* beschrijft ‘het meest fascinerende karwei, de meest volmaakte efficiënte symfonie’, uitgevoerd door ‘een wonderlijk circus van topartisten, een internationale karavaan van specialisten’. Dat valt te lezen in *Ondergronds rijk: 25 jaar Gasunie en aardgasuit* 1988.

Publieke opinie

Stel dat op dit moment een aardgasinfrastructuur aangelegd zou moeten worden...

Wél in my backyard

Aangezien de leidingen het hele land doorkruisen, moet met in totaal honderdduizend landeigenaren en -gebruikers een overeenkomst worden getekend voor het gebruik van land. Wat helpt, is dat de vergoeding ruim is. Een boer verzucht: ‘Leg dan mijn akkers maar vol met leidingen.’

bron: vno-ncw.nl

Het mocht wat kosten

Investerings tussen 1963 en 1975:

Gasunie: 6 miljard gulden (de waarde in 1975 is vergelijkbaar met 7,8 miljard euro nu)

Gasdistributiebedrijven: 7 miljard (9,1 miljard euro)

Industrie: 4,6 miljard (5,2 miljard euro)

Consumenten: 10 miljard (13 miljard euro)

Gasunie investeerde in het nationale hogedruknet en de exportaansluiting. De investeringen zijn betaald uit de aardgasbaten. De gemeentelijke distributiebedrijven hebben oude stadsgasnetten aangepast en buiten de steden nieuwe netten aangelegd. De industrie heeft onder meer geïnvesteerd in gasgestookte ketels en ovens. Consumenten hebben oude stadsgastoestellen vervangen en grootschalig cv en badkamers met baden en douches laten aanleggen.

Bron: Ondergronds rijk: 25 jaar Gasunie en aardgas, Wolf Kielich (1988)

Publieke opinie

Stel dat op dit moment een aardgasinfrastructuur aangelegd zou moeten worden...

Help, het gas komt!

In 1964 wordt ook begonnen met het ombouwen van toestellen voor koken en verwarming bij mensen thuis. Het is een operatie die met militaire precisie wordt uitgevoerd. Als er nieuwe toestellen nodig zijn, kunnen mensen die met korting aanschaffen. (...) De bevolking wordt met folders als 'Het aardgas komt' en 'Aardgas in aantocht' voorbereid op de verandering. Er is het nodige argwaan: zijn mijn oude pannen wel bestand tegen het aardgas?

Publieke opinie

Stel dat op dit moment een aardgasinfrastructuur aangelegd zou moeten worden...

‘De overstap op aardgas was een voorbeeld van goede *framing*’, zegt Aad Correljé van de TU Delft. ‘Overall in het land werden nieuwbouwwijken met doorzonwoningen aangelegd. Aardgas werd gepresenteerd als onderdeel van de modernisering. Geen gedoe meer met olie en kolen, en in plaats daarvan centrale verwarming. Veel mensen konden voor het eerst warm douchen.’

=> Vooruitgang

=> What’s in it for me?

Stel dat op dit moment een aardgasinfrastructuur aangelegd zou moeten worden...

Correljé vraagt zich af hoe dat straks zal gaan, als Nederland van het gas af gaat. ‘Het is nog niet duidelijk wat daarvoor in de plaats komt. Bovendien leven we nu in een samenleving met mondiger burgers, meer mogelijkheden voor inspraak, en een politiek die de onderlinge verschillen meer uitmeet dan destijds.’ Aan de andere kant: als we het toen konden, waarom zouden we het dan nu niet kunnen? We zijn toch innovatief? Laten we weer een beetje groots denken.

Terecht komen burgers in verzet tegen verbod op gas in huizen

Aardgas was nog nooit zo populair. China vervangt in hoog tempo het verbranden van steenkool en olie door het beduidend schonere en klimaatvriendelijker aardgas. Ook in Europa zijn heel wat landen bezig over te stappen op gas. Wereldconcern Shell is er al in geslaagd meer gas- dan oliebedrijf te zijn.

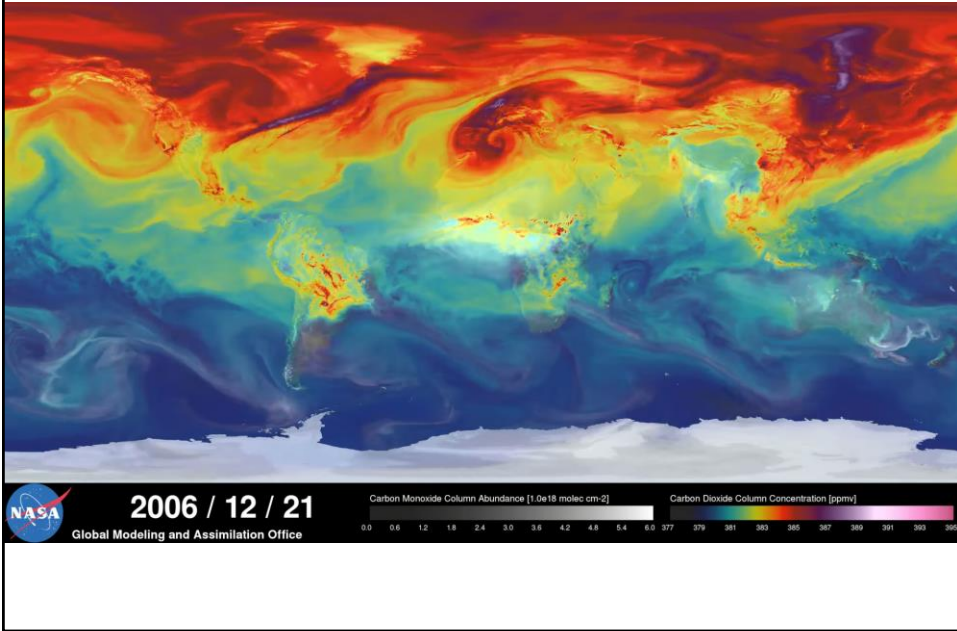
Bron: Elsevier, mei 2018

Ingrediënten voor het publieke debat:

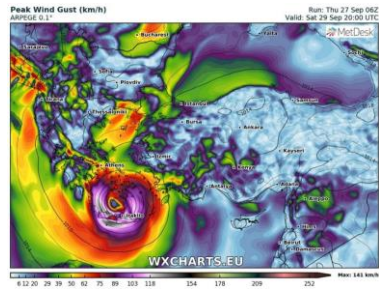
- Waarom-vraag moet beantwoord worden
- "Basisinformatie"
 - Gevaren
 - Kosten
 - Baten
- Goede voorbeelden

=> Framing, mindsets

Framing & mindsets:

Framing & mindsets:

Bottom-up: Lokale Energie Initiatieven

Fossiele brandstoffen zijn eindig wat betreft voorraden. Hoe leg ik mijn kleinkinderen uit dat we op deze manier met de brandstoffen en met het milieu omgegaan zijn?”

- *Initiatiefnemer van een energiecoöperatie in Drenthe*

“De aarde is voor mij heilig en hebben we in bruikleen. Verwondering dat de wereld zo prachtig mooi is; dat zie je elke keer weer als je op vakantie bent. Die wereld helpen we naar de knoppen. Zo laat je het toch niet achter aan je kleinkinderen?”

- *Groene kerk Hoogeveen*

Wat doet deze informatie met mensen?

FROM SLATE, NEW AMERICA, AND ASU

Why Hope Is Dangerous When It Comes to Climate Change

Global warming discussions need apocalyptic thinking.

By Tommy Lynch

Pessimism isn't popular at the moment.

<https://www.skepticalscience.com>:

MOST USED Climate Myths
and what the science really says...

- 1 Climate's changed before
- 2 It's the sun
- 3 It's not bad
- 4 There is no consensus
- 5 It's cooling
- 6 Models are unreliable
- 7 Temp record is unreliable
- 8 Animals and plants can adapt
- 9 It hasn't warmed since 1998
- 10 Antarctica is gaining ice

[View All Arguments...](#)

IPCC FACTS

the consensus project

PRUDENT PATH

OA not OK

Interactive History of Climate Science

Guide to RCPs

TREND ANALYSIS CALCULATOR

Lessons from Predictions

CLIMATE MYTHS FROM POLITICIANS

MISINFORMATION BY SOURCE

Climate Myth...

Climate's changed before
Climate is always changing. We have had ice ages and warmer periods when alligators were found in Spitzbergen. Ice ages have occurred in a hundred thousand year cycle for the last 700 thousand years, and there have been previous periods that appear to have been warmer than the present despite CO2 levels being lower than they are now. More recently, we have had the medieval warm period and the little ice age. (Richard Lindzen)

Science has a good understanding of past climate changes and their causes, and that evidence makes the human cause of modern climate change all the more clear. Greenhouse gasses – mainly CO₂, but also methane – have been implicated in most of the climate changes in Earth's past. When they were reduced, the global climate became colder. When they were increased, the global climate became warmer. When changes were big and rapid (as they are today), the consequences for life on Earth were often dire – in some cases causing mass extinctions.

So why is the myth wrong?

The myth is wrong for two reasons:

- First, to infer that humans can't be behind today's climate change because climate changed before humans is bad reasoning (a non-sequitur). Humans are changing the climate today mainly via greenhouse gas emissions, the same mechanism that caused climate change before humans.
- Second, to imply we have nothing to fear from today's climate change is not borne out by the lessons from rapid climate changes in Earth's past.

Third rock from the Sun – why we're not deep frozen.

A rocky planet this far from the sun should be frozen solid and lifeless at an average temperature of -18°C (0°F). The fact that it isn't is due to greenhouse gasses in the atmosphere, mainly CO₂. These atmospheric gasses have been in a delicate balance with the Earth's oceans, the biosphere, and even the geosphere (all the rocks and sediments). Whether it was frigid ice ages or the steamy climates of the Eocene and the age of the dinosaurs, every change in the Earth (like a decrease in the rate of tectonic plate subduction or an increase in the rate of mountain building) caused a proportional change in CO₂ in the atmosphere and in the oceans, and every change in atmospheric CO₂ caused a proportional reaction in global temperatures, climate and ocean chemistry.

Ice ages

Scientists have shown that CO₂ and climate moved in lock-step throughout the Pleistocene ice ages. The ice ages were actually many pulses of cold glacial phases interspersed with

A collage of people's faces with a green sofa in the foreground and three speech bubbles containing questions.

Waar gaat het goed?

Waar komt weerstand vandaan?

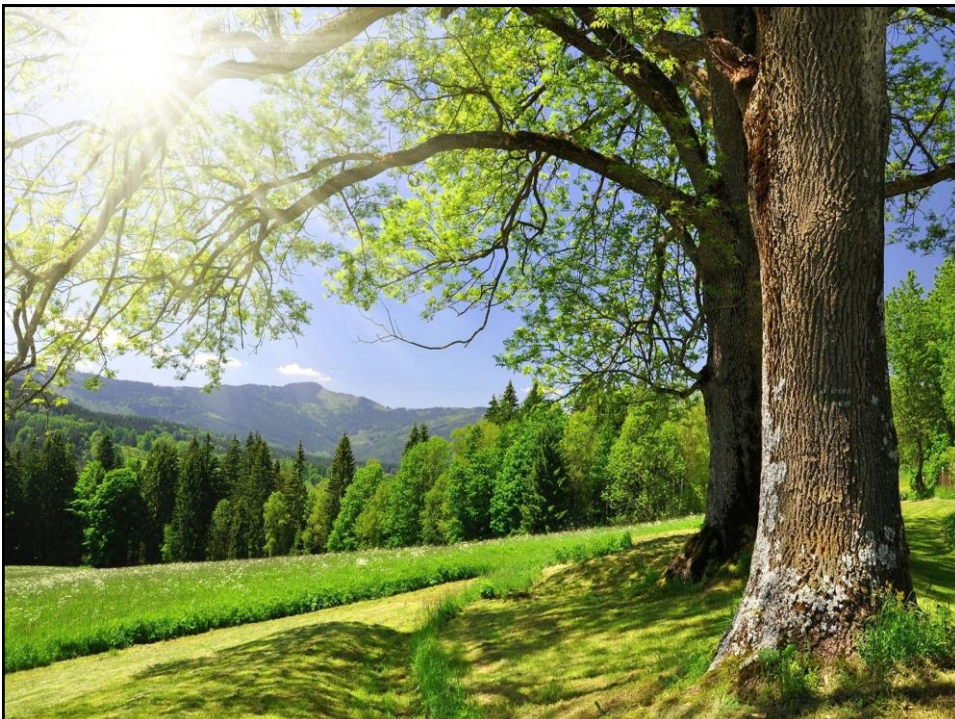
Waarom handelen mensen (niet)?

Mindsets:

- avoidance: Iets negatief vermijden
- approach: Streven naar iets positiefs

“(...) Die wereld helpen we naar de knoppen. Zo laat je het toch niet achter aan je kleinkinderen?”

- Groene kerk Hoogeveen

Kleinschalig

<https://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/en/projects/biogasaccepted> :

In order to increase acceptance, it should be known which issues are to be addressed.

This can be found out by asking and integrating consumers, neighbours and local politicians, plant operators like farmers, organic waste management, biogas equipment designers and producers, local energy suppliers.

<http://edepot.wur.nl/319137>

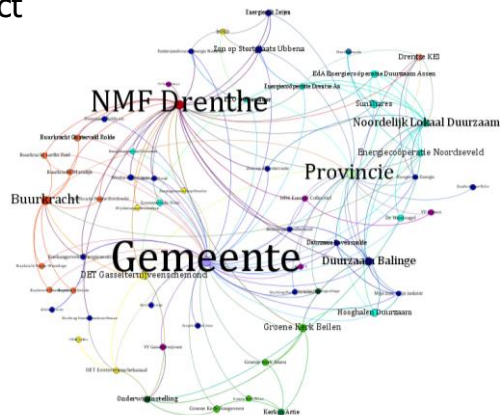
Te passief en daardoor
véél te optimistisch!

De aanbeveling luidt om bij de beleidsvorming en het opstarten en monitoren van projecten met duurzame biomassa partijen te betrekken die vanuit verschillende perspectieven tegen de ontwikkelingen rond biomassa aankijken.

Hierbij zullen ook de meest kritische perspectieven moeten worden betrokken. Van alle betrokkenen bij de evaluatie mag uiteraard een open en constructieve houding verlangd worden (al doende leert men).

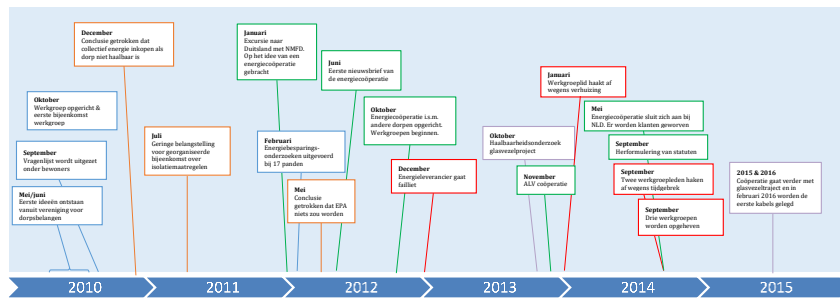
Kleinschalig

- Netwerkanalyse
- Belangenanalyse
- Start participatietraject

En dan organiseer je een bewonersavond...

En dan ben je aanwezig op een bewonersavond...

Gebiedsgericht

- Netwerkanalyse
- Belangenanalyse
=> *Start Ketenregie*
- Bewonersonderzoek
=> *Start participatie/acceptatietraject*

Positionering Groen Gas

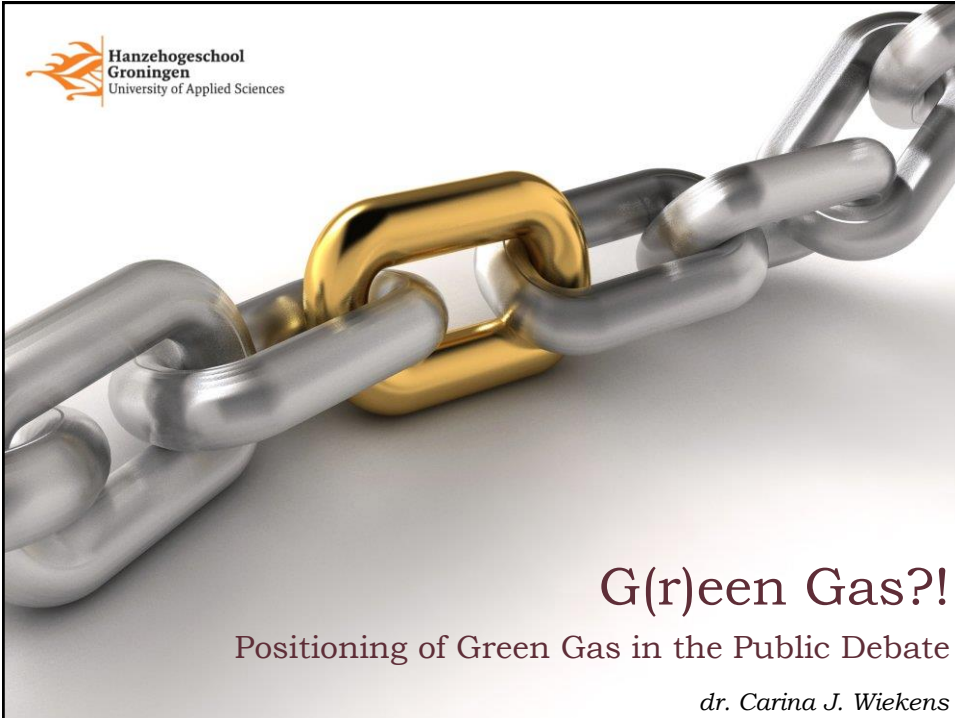
Kleinschalig (gebiedsgericht):

- => Onderzoek uitgangssituatie ('temperatuur', kansen, behoeften, ...)
- => dialoog stakeholders
- => Indien van toepassing, draagvlak creëren

Grootschalig:

- => Onderzoek uitgangssituatie, vergelijkbare situaties & mogelijke argumenten (bv. discoursanalyse, contextanalyse)
- => Beïnvloeding publieke opinie (bv. doordat je op basis van het vorige punt weet dat experts als actoren ontbreken en/of overheid inhoudelijk standpunt in moet nemen)

Vragen?

G(r)een Gas?!

Positioning of Green Gas in the Public Debate

dr. Carina J. Wiekens